

**ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОГО ПРОСТОРУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ**

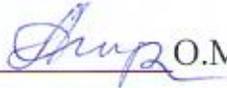

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ІТГІП НАН України
від «30» серпня 2024 року
протокол № 8

Наказ ІТГІП НАН України
№ 34-с від «30» серпня 2024 року

Директор О.М.Трофимчук

ПОЛОЖЕННЯ
про оцінювання результатів навчання аспірантів

Загальні положення

Положення про оцінювання результатів навчання аспірантів (далі - Положення) є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти і встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів, набуття ними фахових компетентностей.

Аспірант - особа, зарахована до ІТГП НАН України для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії.

Результати навчання — сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

До основних завдань оцінювання результатів навчання аспірантів в інституті належать:

- оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок, інших компетентностей), набутих особою в процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою та інформування аспірантів про якість досягнутих результатів;
- мотивація аспірантів до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання;
- аналіз результатів навчання та вплив науково-педагогічного працівника на процес самостійної роботи аспірантів і ефективність освітнього процесу в цілому.

Дидактичними принципами оцінювання результатів навчання аспірантів є:

- дієвість;
- систематичність;
- індивідуальність;
- диференційованість;
- об'єктивність;
- єдність вимог;
- прозорість освітнього середовища.

Зазначені принципи логічно пов'язані між собою і визначають вимоги до форм і методів перевірки та оцінювання знань, що формують систему контролю знань аспірантів.

Реалізація основних завдань оцінювання результатів навчання аспірантів в Інституті телекомунікацій глобального та інформаційного простору НАН України (далі ІТГП НАН України) досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контрольних заходів. Це вхідний контроль, поточний контроль, підсумковий контроль (залік або екзамен), атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (захист дисертації)

Оцінювання результатів навчання аспірантів в інституті здійснюється за

100-баловою шкалою. Таблиця розподілу оцінок, що дозволяє встановити співвідношення між різними системами оцінок в Європейському просторі вищої освіти та за його межами, наведена в дод. 1.

Кількість балів та їх розподіл за видами завдань під час поточного і підсумкового контролю з дисципліни та критерії оцінювання знань аспірантів визначаються випусковим відділом та доводяться до відома здобувачів вищої освіти науково-педагогічним працівником на першому навчальному занятті з дисципліни. При цьому, бали, що накопичуються аспірантами за видами завдань, повинні бути цілими числами.

Аспіранти мають бути чітко проінформовані про стратегію оцінювання, яка застосовується щодо їхньої навчальної програми; про те, які методи оцінювання будуть до них застосовані; які очікувані результати, а також про те, які критерії будуть використані при оцінюванні результатів навчання.

Порядок організації оцінювання результатів навчання аспірантів

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (далі – здобувачі) проводиться на основі рейтингової системи. В основу рейтингової системи оцінювання результатів навчання здобувачів (далі – РСО) з певної навчальної дисципліни (освітнього компонента) покладено поопераційний контроль за визначеними критеріями і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну та практичну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Метою рейтингової системи оцінювання є забезпечення якості підготовки фахівців шляхом:

- підвищення мотивації здобувачів до активного, свідомого навчання, систематичної самостійної роботи протягом семестру та відповідальності за результати навчальної діяльності;
- встановлення постійного зворотного зв'язку з кожним здобувачем та своєчасне коригування його навчальної діяльності; • забезпечення змагальності та здорової конкуренції у навчанні;
- підвищення об'єктивності оцінювання результатів навчання здобувачів;
- зменшення психологічних, емоційних і фізичних перенавантажень у період екзаменаційних сесій.

Система оцінювання результатів навчання має бути стандартизованою та формалізованою. Для кожного контрольного заходу з урахуванням важливості, трудомісткості та обсягу певної навчально-пізнавальної діяльності здобувача розробляються критерії оцінювання в системі «якість результатів навчання – рейтингові бали» з визначенням певних рівнів засвоєння навчального матеріалу та сформованості вмінь.

Форми і види контрольних заходів визначаються навчальним планом та силабусом – робочою програмою навчальної дисципліни (освітнього компонента).

Незалежно від типу РСО нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу (запитання, завдання) має бути не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу (запитання, завдання), а негативний

результат оцінюється у 0 балів.

Якщо здобувач не проходив або не з'явився на контрольний захід, його результат оцінюється у 0 балів.

Вхідний контроль (діагностика вхідного рівня знань аспірантів) застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує науково-педагогічному працівнику орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм і методів організації освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру на семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи у вигляді контрольних робіт, розрахункових робіт, домашніх завдань, відповідей на практичних заняттях, тощо. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки аспірантів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Викладач має право додати кілька заохочувальних балів за активну роботу протягом семестру і також відняти бали за порушення аспірантом процесу навчання (списування, відсутність без поважних причин на практичних заняттях, не здані в строк реферати, тощо). Відсутність без поважних причин на контрольних заходах може означати одержання 0 балів за відповідний захід.

Завдання поточного контролю зорієнтовані допомогти аспірантам організувати свою роботу самостійно, сумлінно та систематично щодо опанування матеріалу навчальних дисциплін і мають на меті:

- визначити повноту, глибину програми дисципліни та якість сприйняття матеріалу, що вивчається;
- виявити результат засвоєння дисципліни, рівень сформованості знань, умінь і навичок (компетентностей);
- визначити недоліки у засвоєнні навчального матеріалу і спланувати заходи щодо їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності аспірантів при підготовці до навчальних занять та визначити причини, що перешкоджають успішній систематичній навчальній роботі;
- виявити рівень навичок самостійної роботи й окреслити шляхи та засоби щодо їх розвитку;
- стимулювати інтерес аспірантів до змісту дисципліни та активність до пізнання.

Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни в семестрі. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 балів і вище, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають

рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи.

Для посилення зацікавленості здобувачів у якісному виконанні індивідуальних семестрових завдань, передбачених індивідуальним навчальним планом здобувача, рейтингову оцінку, у разі виконання залікової контрольної роботи, можна визначати як суму балів за залікову контрольну роботу та балів за індивідуальне семестрове завдання. У цьому випадку розмір шкали оцінювання залікової контрольної роботи зменшується на максимальне значення балів, передбачених за виконання відповідного індивідуального семестрового завдання.

Після виконання залікової контрольної роботи, якщо оцінка за залікову контрольну роботу більша ніж за рейтингом, здобувач отримує оцінку за результатами залікової контрольної роботи. Якщо оцінка за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, то здобувач отримує більшу з оцінок, що отримані за результатами залікової контрольної роботи або за рейтингом.

До відомості семестрового контролю викладач заносить рейтингові бали, отримані здобувачем у семестрі або за результатами виконання залікової контрольної роботи, та оцінку відповідно до цих балів

Критерії нарахування балів:

1. Практичні заняття оцінюються виходячи з максимальної кількості балів - 20 балів кожне:

- «відмінно» –95 % максимального балу;
- «добре» –75-95 % максимального балу;
- «задовільно» –60-75% максимального балу;
- «достатньо» – 50 відсотків – робота виконана, але не захищена.

Умови допуску до підсумкового контролю зарахування усіх практичних робіт. Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- виконання практичних (лабораторних) робіт;
- виконання самостійної роботи.

За період вивчення дисципліни студент може набрати 100 балів. Їх розподіл між видами робіт наведено в таблиці 1

Таблиця 1

Бали за виконання	Номер практичної роботи або теми					Разом
	1	2	3	4	5	
Практичної роботи		10	10	10	10	100
Самостійної роботи	20	10	10	10	10	

2. Залікова контрольна робота оцінюється за такими критеріями:

- «відмінно» - повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд;

- «добре» - достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності);
- «задовільно» - неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки);
- «незадовільно» - незадовільна відповідь – 0 балів.

Залікова контрольна робота передбачається у вигляді тесту, критерії оцінювання тесту:

Таблиця 2

Кількість правильних відповідей	Відсоток правильних відповідей	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
48-50	95-100	Відмінно	A
41-47	82-94	Дуже добре	B
37-40	75-81	Добре	C
34-36	69-74	Задовільно	D
30-33	60-68	Достатньо	E
5-29	10-13	Не задовільно	FX

Відповідність рейтингових балів оцінкам за шкалою Інституту та *шкалою ECTS*

Таблиця 3

Рейтингова оцінка	Оцінка за традиційною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Дуже добре	B
75-81	Добре	C
69-74	Задовільно	D
60-68	Достатньо	E
45-59	Не задовільно	FX
Невиконання умов допуску до семестрового контролю	Не допущено	

Екзамен - це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії програми навчальної дисципліни. Екзамени проводяться за білетами, складеними науково-педагогічними працівниками та розглянутими на засіданні вченої ради інституту. Структура екзаменаційних білетів з дисципліни і критерії оцінювання екзаменаційних завдань визначаються в робочій програмі дисципліни та доводяться до відома аспірантів.

РСО з дисципліни, семестровий контроль з якої передбачений у вигляді екзамену, розробляється складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;
- екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Рекомендований розмір стартової складової РСО дорівнює 40-50 балів, екзаменаційної складової – 60-50 балів.

Стартові бали формуються як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних та штрафних балів.

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені (виконання екзаменаційної контрольної роботи) викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за інститутською шкалою (Таблиця 3).

Присутність аспірантів на екзамені є обов'язковою.

Повторне складання екзаменів з кожної дисципліни допускається не більше двох разів. При незадовільній оцінці з першої спроби - науково-педагогічному працівнику з даної дисципліни, другий раз - комісії, яка створюється директором Інституту.

Проведення екзамену та перевірка екзаменаційних робіт аспірантів здійснюються науково-педагогічним працівником (екзаменатором).

При письмовому екзамені оцінки оголошуються аспірантам наступного дня після проведення екзамену, при усному — в день проведення екзамену.

Атестація - це захист дисертаційної роботи, підготовленої аспірантом за час навчання в аспірантурі.

Порядок проведення атестації визначені в Положенні про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті телекомунікацій глобального і інформаційного простору НАН України.

Аспірант, який претендує на перезарахування результатів навчання, пише на ім'я завідувача відділу аспірантури і докторантури заяву, в якій зазначає назву навчальної дисципліни, отримані результати навчання та результати навчання, на які він претендує за 100-баловою шкалою ІТГП НАН України.

Ліквідація академічної заборгованості проводиться після закінчення екзаменаційної сесії не пізніше наступного тижня після сесії. Оцінка, отримана під час ліквідації академічної заборгованості на комісії, є остаточною. Здобувачам вищої освіти, які склали залік або екзамен під час ліквідації академічної заборгованості, підсумкова оцінка з дисципліни виставляється без урахування балів підсумкового контролю. Підставою для ліквідації академічної заборгованості є отримання здобувачами незадовільної оцінки 0-59 балів. Під час ліквідації академічної заборгованості з дисципліни науково-педагогічний працівник попередньо з відділу аспірантури і докторантури отримує список здобувачів, допущених до підсумкового контролю. Результат контрольного заходу виставляється у відомість підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти. Оформлені відомості викладач повертає у відділ аспірантури і

докторантури, де перевіряється відомість та фіксується факт її повернення в Журналі реєстрації відомостей підсумкового контролю знань здобувачів. 100% здобувачів ознайомлені з порядком повторного проходження контрольних заходів.

Після - завершення заліку/екзамену науково-педагогічний працівник виставляє результати заліку або екзамену в балах за 100-бальною шкалою ІТГП НАН України в графі 3, 4 відомості підсумкового контролю (дод. 2), одержаної у відділі аспірантури і докторантури, та розписується.

Науково-педагогічний працівник визначає показники абсолютної та якісної успішності в групі за результатами підсумкового контролю знань та заносить їх у відомість підсумкового контролю знань. Оформлення відомостей підсумкового контролю знань аспірантів під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за аналогічною процедурою із заповненням відомості підсумкового контролю знань.

**ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО
ПРОСТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

Спеціальність _____
Курс _____

Дата екзамену, заліку,
захисту індивідуальних занять «__» _____ 20__

**ВІДОМІСТЬ
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ №__**

з _____
(назва навчальної дисципліни)

Кількість годин__ в т.ч. аудиторних__; кількість кредитів ЄКТС __; форма контролю залік
Науково-педагогічний працівник, який виставляє оцінку і здійснював поточний контроль

(посада, прізвище, ініціали)

№ п/п	Прізвище, ініціали здобувача вищої освіти	Підсумкова оцінка			
		Результати екзамену, заліку, захисту індивідуальних завдань за шкалою ІТГШ НАНУ	За шкалою ЄКТС	Підпис науково-педагогічного працівника	Примітки
1	2	3	4	5	6

Здобувачів у групі _____
Не допущено _____

Загальна успішність

№ п/п	Оцінка за шкалою ІТГШ НАНУ (бали)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Кількість оцінок
1	90-100	A	
2	82-89	B	
3	75-81	C	
4	69-74	D	
5	60-68	E	
6	45-59	FX	
7	1-44	F	
Не з'явилися			

Науково-педагогічний працівник _____
(підпис)

«__» _____ 20__ р.

Положення розробили:

Лебідь О.Г.	Заступник директора з наукової роботи
Калюх Ю.І.	Д.т.н., проф., головний науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Триснюк В.М.	Д.т.н., с.н.с., завідувач відділу досліджень навколишнього середовища Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України
Кряжич О.О.	К.т.н., с.н.с., старший науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України